



Sveriges Television AB
105 10 Stockholm
T +46 8 784 00 00
Org nr 556033-4285

Regeringen

Infrastrukturdepartementet

103 33 Stockholm

Stockholm 2019-06-05

Yttrande över betänkande

Sveriges Television överlämnar härmed sitt yttrande över betänkande
Frekvenser i samhällets tjänst, SOU 2018:92.

Jimmy Ahlstrand

Strategichef

6.2.10 Trender inom tv- och radioområdet

SVT bedömer att utredningen ger en bra bild av förändringarna som påverkar framtidens utsändning av tv. Majoriteten av allt tv-tittande sker fortfarande i broadcast, men en betydande nedgång har skett de senaste åren. Marknätet har haft en central roll för publikens möjligheter att ta del av public service-innehåll. Det utgör även en utgångspunkt för själva regleringen av public service, har bidragit till att säkerställa dess oberoende och har en särskild roll ur ett säkerhets- och beredskapsperspektiv. Samtidigt används marknätet i allt mindre utsträckning som primär lösning för tv-tittande. Andra distributionsformer tar över, framför allt online. Den tekniska tillgängligheten till public service i dagläget är högre via bredband än via marknätet, både om man avser täckningsgrad och faktisk användning. Cirka 50 procent av befolkningen använder SVT:s onlinetjänster en vanlig vecka. I dag är det cirka 1,5 miljoner människor som enbart använder SVT genom de digitala kanalerna och aldrig i broadcast. SVT följer och anpassar sig efter utvecklingen för att publiken ska kunna nå innehållet där det passar dem bäst. Publiken lägger begränsad relevans vid den specifika distributionsformen utan väntar sig att SVT ska finnas på de plattformar som de använder för att se rörlig bild, om det så handlar om kabel-tv, genom en app i en smart-tv eller genom en set-top-box.

Nedgången i användning av marknätet innebär utmaningar för SVT. En utmaning är den ekonomiska. När allt färre använder marknätet för att se på tv minskar de kommersiella aktörernas incitament för att sända via marknätet. Skulle de lämna marknätet kommer det troligen att minska allmänhetens användning av marknätet ytterligare. I och med det kommande sändningstillståndet från 1 januari 2020 kommer SVT dock troligen vara bunden till marknätet till åtminstone 2026. Om de kommersiella aktörerna lämnar under denna period skulle en kraftigt utökad del av Teracoms fasta kostnader som är kopplade till upprätthållandet av marknätsinfrastrukturen behöva finansieras. SVT menar att det är helt orimligt att SVT skulle bära den kostnaden. En sådan omfördelning av kostnader skulle ha stora negativa konsekvenser för publiken eftersom pengarna skulle tas från programinnehåll och journalistik. Betydande delar av SVT:s budget skulle behöva gå till en distributionsform som allt färre använder sig av.

Ytterligare en utmaning handlar om att uppfylla krav och förväntningar. SVT:s säkerhets- och beredskapskrav utgår från marknätet som har en robusthet som andra distributionsformer saknar. SVT ställer krav i marknätet. I dag finns dock inte möjlighet att garantera tillgången till public service eller robustheten online på samma sätt som man kunnat göra i marknätet. Detta kan dock inte vara skäl till att fortsätta förlita sig på marknätet när det de facto är en begränsad andel av befolkningen som tar del av SVT den vägen. I stället ökar användningen av dels tv via andra plattformar, dels onlinetjänster vid kriser. När det händer något allvarligt i samhället tar många upp mobilen och förväntar sig att information kan nå där. SVT gör investeringar för att säkra produktionen av onlineutbudet, men för distributionen är SVT beroende av ett antal distributörer och gatekeepers för att innehållet ska nå publiken. Det är därför centralt att staten på övergripande nivå tar ansvar för att onlinedistributionen säkras för morgondagens säkerhets- och beredskapskrav.

7.3. Förslag: Från och med år 2025 ska alla som innehar tillstånd att använda radiosändare eller tillstånd för skyddad mottagning betala en årlig nyttjandeavgift för tillstånden. Nyttjandeavgifterna ska leda till samhällsekonomiskt effektiv användning av radiospektrum och nivån på nyttjandeavgiften ska återspegla den alternativa nytta som aktuell radioanvändning förhindrar.

SVT avstyrker att public service-bolagen ska betala nyttjandeavgift för tillstånd för radiosändare. Utredningen motiverar förslaget med att det ska bli en mer samhällsekonomiskt effektiv användning av spektrum, vilket låter vällovt. De menar att de högre kostnaderna ska leda till att företag ska utvärdera sitt behov av radiospektrum. Det är dock inte möjligt för public service-bolagen att utvärdera sina behov och effektivisera eftersom bolagen med största sannolikhet kommer vara ålagda att finnas i marknätet med 99,8 % täckning minst fram till 2026.

Enligt utredningens förslag kommer förslaget att innebära en kostnadsökning för samtliga företag som tillhandahåller tjänster för rundradiosändningar på mellan 100 000 kronor till två miljoner kronor per år (s 265). Det framgår inte hur utredningen har kommit fram till denna summa eller vilka parametrar man utgått från för att beräkna avgiften för denna samhällsviktiga verksamhet. Som utredningen skriver är de frekvenser som rundradio sänds på svåra att prissätta. Det är attraktiva frekvenser, men de är primärt allokerade och den alternativa användningen är liten. Om frekvenserna dessutom blir ko-primärt allokerade kan detta leda till betydande kostnadsökningar för SVT för tillstånd, samtidigt som SVT är ålagt att använda frekvenserna. Detta har inte tagits in i beräkningarna då public service-utredningen utredde förutsättningarna för public service 2020–2026.

7.11 Förslag: Sverige bör verka för att en ko-primär allokering av frekvensutrymmet 470–694 MHz och 174–240 MHz antas vid Internationella teleunionens världsradiokonferens senast år 2027.

Under tiden fram till år 2027 bör förutsättningarna för en övergång från marksänd tv till alternativa distributionssätt för att nå hela befolkningen utredas.

Det framstår som rimligt att Sverige verkar för ko-primär allokering av frekvensutrymmet 470–694 MHz och 174–240 MHz.

Enligt förslag i SOU 2018:50 ska SVT finnas i marknätet och därmed troligen i de nämnda frekvenserna fram till minst år 2026. Om närvaron i marknätet därefter är motiverat ur publiksynpunkt och ekonomiskt möjligt går inte att svara på i dag. Med tanke på utvecklingen och eftersom det slutligen är upp till riksdag och regering att besluta vad frekvenserna ska användas till, framstår det som rimligt att Sverige verkar för en ko-primär allokering av frekvensutrymmet till senast år 2027. Om man kommer fram till marknätet för tv ska avvecklas redan till nästa sändningstillståndsperiod, efter 2026, skulle det kunna innebära att frekvenser avsatta för rundradiosändningar är oanvända under ett par år om ko-primär allokering inte råder. SVT har inget att erinra mot förslaget att inte ställa sig negativ till en ko-primär allokering av 470–960 MHz redan 2023.

Ko-primär allokering innebär förstås att riksdag och regering kan besluta att frekvensutrymmet ska ha en annan användning. SVT anser att det fram till 2026 inte ska ske migrering från nuvarande frekvenser eftersom det skulle innebära stora kostnader. Dessa kostnader har inte tagits i beaktande då public service-utredningen lade sitt förslag om tilldelning.

En ko-primär allokering kan få stor kostnadspåverkan på SVT om alla tillstånd ska prissättas. Om man beslutar om en ko-primär-allokering ökar värdet på frekvenserna och därmed priset på tillstånd för radiosändare. Det gör det än viktigare att public service-bolagen är undantagna från att betala för sådana tillstånd.

SVT tillstyrker förslaget att tillsätta en utredning för att utreda alternativa distributionssätt. Som utredningen pekat på går användningen av marknätet ner, liksom dess kommersiella bärkraft. Därtill har bredbandsutvecklingen möjliggjort den stora användarförflyttning vi ser mot att ta del av rörlig bild online. Public service-utredningen (SOU 2018:50) skriver att public service är en demokratisk kollektiv nytthet som gynnar alla. Givet detta är det centralt att ha en samlad plan för marknätets framtid och distributionen av public service för att säkerställa att allmänheten kan nå innehållet. Frågorna kräver noggrann analys av hur public services samhällsroll kan säkras, långsiktig planering och en samsyn från de involverade aktörerna. Det är därför lämpligt med en utredning som tar ett helhetsgrepp på hur man kan säkerställa publikens tillgång till public service. Några centrala frågor för denna utredning bör vara hur man kan säkerställa robusthet och tillgänglighet, liksom upptäckbarhet och synlighet på nya plattformar. Man kan även ställa sig frågan om public service ska vara en del av ett samhällsnät? Resultatet av en utredning om framtidens distribution kan ta lång tid att förbereda och implementera. Man bör därför tillsätta utredningen redan i början av nästa tillståndsperiod. 2018 års tryck- och yttrandefrihetskommitté (Ju 2018:01) kommer eventuellt föreslå en teknikneutral reglering för public service, vilket kan ske redan 2023. Innan lösningar för en säkrad distribution av public service finns på plats, kan inte marknätet utvecklas.

7.12 Förslag: Det ska vara möjligt att ställa villkor om förmedling av public service-innehåll i tillstånd att använda radiosändare.

SVT välkomnar att man ser över och lägger förslag på hur man kan garantera publikens tillgång till public service-innehåll. Public service finansieras av alla och alla ska ha teknisk möjlighet att ta del av public service-innehåll. Detta är särskilt viktigt med tanke på det säkerhets- och beredskapsuppdrag som public service har. Publiken vänder sig till public service för information när något allvarligt händer i samhället. Vid både terrorattacker (Paris 2015, Bryssel 2016, Drottninggatan 2017) och skogsbränder (sommaren 2018) har public service och särskilt SVT varit den viktigaste källan till mer information. Man vänder sig till SVT för att få information man kan lita på och man gör det i ökande utsträckning online. Vid valen är SVT den mest betydelsefulla informationskällan enligt allmänheten, och det är enbart public service som har ett särskilt uppdrag att säkra opartisk och saklig information. Det är därför av mycket stor vikt för det demokratiska samtalet att public service når ut.

SVT välkomnar därför förslaget om en utredning (7.11) som tar ett helhetsgrepp om alternativa distributionssätt. I dag finns en rad regleringar som garanterar publikens tillgång i olika distributionsformer: SVT är ålagd att finnas i marknätet och personer med IPTV och kabel-tv är garanterade innehållet genom vidareändningsplikten. Över det öppna internet finns nätneutraliteten som garanterar att SVT:s innehåll inte blockeras. Regleringarna behöver dock ses över och säkras för morgondagens distributionslandskap. Utredningens förslag om villkor om förmedling av public service-innehåll i tillstånd att använda radiosändare kan vara en del av detta, men frågan kräver fortsatt beredning och olika alternativ måste övervägas. Frågan om dedikerade nät för kommunikation till allmänheten måste i det läget också analyseras.